

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж 1552/18
08.05.2018. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Марине Јакић, председника већа, Ловорке Стојнов и Весне Миљуш, чланова већа, у парници тужиле АА, коју заступа адвокат АБ, против тужених АА1 и АА2, које заступа адвокат АБ1, ради утврђења, одлучујући о жалбама изјављеним против пресуде Трећег основног суда у Београду П.бр. 3745/14 од 08.11.2017. године, у седници већа одржаној 08.05.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиле и пресуда Трећег основног суда у Београду П.бр. 3745/14 од 08.11.2017. године **ПОТВРЂУЈЕ** у ставу првом изреке и делу става другог којим је одлучено о захтеву за нужни наследни део на стану аа.

УКИДА СЕ иста пресуда у преосталом делу става другог којим је одлучено о захтеву за нужни део у непокретности из зкул аа1 и у ставу трећем изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Ставом првим побијане пресуде је одбијен као неоснован примарни тужбени захтев којим је тражено да се утврди ништавост завештања пок. ПП сачињеног 30.05.1990. године а проглашеног на записнику Четвртог општинског суда у Београду О. 4655/08 од 30.12.2008. године. Ставом другим је усвојен евентуални тужбени захтев и утврђено је да је наведеним завештањем повређен нужни наследни део тужиле и да тужилци као нужном наследнику припада удео од 1/12 у аа и удео од 1/6 куће аа1, уз обавезу тужених да трпе смањење тестаменталног располагања до намирења наведеног удела нужног наследника. Ставом трећим је одлучено да свака странка сноси своје парничне трошкове.

Против ове пресуде тужила и туженици су благовремено изјавили жалбе из свих разлога предвиђених у члану 373 став 1 ЗПП.

Тужени су поднели одговор на жалбу тужиле.

Апелациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 386 ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11...55/14) и одлучио као у изреци из ових разлога.

Пресуда је у делу у којем се односи на примарни захтев и евентуални захтев у односу на непокретност у Београду донета без битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1,2,3,5,7 и 9 ЗПП на које другостепени суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП на коју се указује жалбом тужиле јер је одлука из става првог јасна, разумљива и довољно образложена.

Према утврђеном чињеничном стању тужила и туженици су законски наследници пок. ПП преминулог 2005. године. Решењем Четвртог општинског суда у Београду О. 4655/08 од 26.06.2009. године је прекинут поступак за расправљање заоставштине иза пок. ПП, а тужила је упућена на парницу ради доказивања непуноважности писменог тестаментa пред сведоцима од 30.05.1990. године, проглашеног 30.12.2008. године. Оспореним тестаментом пок. ПП је одредио да његову целокупну покретну и непокретну заоставштину на једнаке делове наследе супруга АА1 и син АА2, а ћерки АА као нужном наследнику је оставио обвезнице зајма за привредни препород Србије у вредности од 2.000 ДМ. Текст тестаментa је на тражење пок. ПП сачинила адвокат АБ2 из чијег исказа произлази да је пок. ПП хтео да остави своју имовину супрузи и сину, али да је по упозорењу адвоката, на права нужног наследника, одлучио да тужилци на име нужног дела остави обвезнице.

Раније сачињени тестамент је потписан у стану оставиоца у Нехруовој улици у Београду, у присуству туженог ПП који је тада живео са оставиоцем и тестаменталних сведока СС1 и СС2. Из исказа сведока СС2 и оверене изјаве сведока СС1 произлази да је пок. ПП пред њима прочитао тестамент, да је рекао да тиме врши распоред своје имовине, затим се својеручно потписао на тестаменту, а после њега су се потписали сведоци. Сведоци су пунолетна, пословно способна лица, без околности из члана 68 став 2 ЗОН СРС ("Службени гласник СРС" бр. 52/74) који се примењује на основу чл. 237 ст. 2 ЗОН. Графолошким вештачењем је утврђено да је потпис тестатора аутентичан, Чињеница што су обојица туженикови другови не компромитује ни њихову улогу тестаменталних сведока, а ни исказе у парници у вези правне радње у чијем су предузимању учествовали.

Тестамент је писало треће лице, а не пок. ПП лично, па се евентуална одступања од уобичајеног начина изражавања тестатора не могу тумачити као одсуство намере располагања или последица принуде и притиска тестаменталних наследника. Одлука оставиоца да већим делом своје заоставштине располаже у корист тужених, а да тужилци остави онолико колико је сматрао да јој припада као нужном наследнику не указује да је тестамент сачињен са намером оставиоца да тужилци лиши наследства, већ на намеру да све што је сматрао расположивим делом заоставштине остави туженицима, који су исто као и тужила нужни законских наследници. Осим тужилине сумње, нема других конкретних околности које би указивале на недопуштене утицаје тужених да се тестамент сачини. Околност што је тестамент сачињен уз стручну помоћ

адвоката коме се обратио сам тастатор и уз учешће сведока и што у наредних 15 година до отварања наслеђа није измењен или опозван указује на озбиљну и слободну вољу тастатора да имовину за случај смрти распореди онако како је наведено у тестаменту. Сумња на фалсификат је отклоњена вештачењем, околности и начин на који је сачињен тестамент су утврђене саслушањем адвоката који је сачинио тестамент у штампаној форми и салушањем тестаменталних сведока, добри односи странака и тастатора после сачињавања тестаamenta, па одлагање туженог да покрене оставински поступак и неуспешни преговори странака да међусобне наследне односе реше споразумом, не доводе у сумњу пуноважност тестаamenta.

Нужни наследни део је законом предвиђено ограничење слободе располагања сопственом имовином за случај смрти у прописаном обиму и у корист законом оређених лица, прекорачење раположивог дела заоставштине не утиче на пуноважност тестаamenta, већ се, у таквој ситуацији, на захтев нужног наследника, нужни део намирује смањењем тестаменталног располагања. Стога оспорени тестамент није противан начелној одредби из чл. 7 ЗОН СРС. Начело равноправности брачне и ванбрачне деце у наслеђивању из чл. 4 истог Закона не подразумева дужност тастатора да сваком од њих остави подједнак удео у заоставштини. Тастатор је навео да је све што има стекао у заједници са туженицима, да свој однос са тужиљом не доживљава као близак и да наследницима поручује да због материјалних интереса не покваре међусобне односе, што би могло да укаже да је желео да се имовина после његове смрти користи на исти начин као и за његовог живота и такав мотив није неморалан. Жалбом се конкретно не указује на околности које би указивале на нешто друго, па наводи који се односе на недопуштен мотив и недопуштен основ оспореног правног посла нису основани. Стога је одлука о примарном тужбеном захтеву правилна.

Обвезнице државног зајма се нису затекле у заоставштини пок. ПП у тренутку отварања наслеђа, па на тужиљу по тестаменту није прешло ништа, њен нужни наследни део је тиме повређен и она има право да тражи да се тестаментално располагање смањи до намирења њеног нужног дела. Она је у оставинском поступку оспорила тестамент и истакла је захтев за нужни део.

Из списка О. 4655/08 произлази да између странака у оставинском поступку није било спорно да заоставштину пок. ПП представља удео од 1/2 у аа, то није спорно ни у парници неспорно је и да би законски наследни удели странака износили сваком по 1/3 заоставштине, што је једнако уделу од по 1/6 у односу на стан као целину, да је тужиљин нужни наследни део половина законског наследног дела, што представља 1/6 заоставштине односно 1/12 целог стана, што такође није спорно. Околност што право на 1/12 ове непокретности по основу нужног дела није оспорено у оставинском поступку, није сметња да се у парници покренутој по упуту оставинског суда као евентуални истакне и захтев да се тестаментални наследници обавезу да трпе смањење тестаменталног располагања до висине нужног дела тужиоца. Примарни тужбени захтев је одбијен, па није било сметњи да се о захтеву за нужни део одлучује као евентуалном, јер поступак за расправљање заоставштине није окончан. Стога је жалба тужених у овом делу неоснована.

Одлука о захтеву за нужни део у односу на непокретност у Словенији је донета уз битну повреду из чл. 374 ст. 2 тач. 2 у вези чл. 16 ст. 3 ЗПП, на коју другостепени суд пази по службеној дужности. У вези ове непокретности у Србији се не води поступак за расправљање заоставштине јер се Четврти општински суд у Београду решењем О.

4655/08 од 26.06.2009. године, став четврти изреке, огласио међународно ненадлежним за расправљање непокретне заоставштине која се налази у Пирану на основу чл. 71 ст.2 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља, сматрајући да је за тај део заоставштине искључиво надлежан суд Републике Словеније и ова одлука је правноснажна. Према стању у списима, у вези исте непокретности је 2011. године у Словенији код суда у Пирану покренут оставински поступак који је прекинут решењем Д. 231/11 од 09.12.2013. године до окончања парнице П. 53513/10 (ради поништаја тестаментa) и окончања поступка О. 4655/08 пред судовима у Србији.

Тужена Татјана је у Трећем основном суду у Београду покренула парницу против тужиље и туженог Милутина ради утврђења својине по основу стицања у браку са пок. ПП на непокретности која се налази у Пирану и у том поступку је 12.04.2017. године донета првостепена пресуда П.235/14 којом је у односу на наследнике преминулог супружника усвојен захтев за судску деобу наведене непокретности. Пресуда није постала правноснажна, а из приложеног отправка се не може закључити на којим околностима је заснована међународна надлежност домаћег суда за одлучивање о овом захтеву. Не ради се о спору из наследних односа, већ о спору из имовинскоправног односа супружника, па међународна надлежност цени по одредбама из чл. 59 и 60 Закона о решавању сукоба закона са прописима других земаља.

Тужена Татјана у односу на ову непокретност истиче својински захтев који се не заснива на наслеђу, већ на стицању у браку као другом правном основу. Удео тужене по основу заједничког стицања не би могао да представља заоставштину пок. ПП, на том уделу његови наследници не би могли да остварују своја наследна права, па ни право на нужни наследни део. За сада је спорно који део ове непокретности представља заоставштину пок. ПП, то насупрот схватању првостепеног суда зависи од исхода парнице за деобу заједничке имовине која се води између истих странака, па је одлука о праву на нужни наследни део у овој непокретности преурађена.

Изостала је и оцена међународне надлежности првостепеног суда за одлучивање о захтеву у односу на ову непокретност. По одредби из члана 71 став 2 и 4 Закона о решавању сукоба Закона са прописима других земаља, кад се непокретна заоставштина домаћег држављанина налази у иностранству, надлежност суда Србије за расправљање заоставштине и спорове из наследних односа у вези те имовине, постоји само ако по праву државе у којој се налазе непокретности није надлежан њен орган. Суд Словеније није одбио надлежност, већ је одлучио да сачека окончање парнице о пуноважности тестаментa, па је за сада неизвесно да ли постоји међународна надлежност домаћег суда за спор из наследног односа у вези ове непокретности.

Потребно је да суд у даљем поступку отклони наведене недостатке, да најпре оцени своју међународну надлежност за одлучивање о захтеву за нужни наследни део на непокретности у Словенији, а уколико оцени да је међународно надлежан да провери да ли је парница по тужби за деобу заједничке имовине правноснажно окончана, или није, да оцени да ли се у тој парници расправља о праву од чијег постојања зависи састав заоставштине на којој се остварује нужни наследни део и висина нужног дела.

Решење о парничним трошковима је укинута јер зависи од исхода спора.

Из наведених разлога на основу члана 390 и 391 став 1 ЗПП је одлучено као у

изреци.

Председник већа-судија
Марина Јакић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић